

2.9.2024

Sisäministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain sekä sotilastiedustelusta annetun lain muuttamiseksi

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain sekä sotilastiedustelusta annetun lain muuttamista.

Esitysluonnoksen mukaisesti poliisilaissa selkeytettäisiin sääntelyä, joka koskee siviilitiedustelumenetelmän käytön aikana saadun rikosta koskevan tiedon luovuttamista rikostorjuntaan sekä siihen liittyvää henkilötietojen käsittelyä. Suojelupoliisille sallittaisiin tiedustelumenetelmän avulla saadun rikostiedon luovuttaminen toimivaltaiselle viranomaiselle tietyin rajoituksin. Poliisilain kansainvälisessä yhteistyössä tehtävää tietojenluovutusta koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin vastaamaan voimassa olevaa poliisin henkilötietolain sääntelyä ja mahdollistettaisiin suojelupoliisille muun kuin henkilötiedon luovuttaminen myös Pohjois-Atlantin liitolle.

Sotilastiedustelusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti rikostiedon luovuttamisen osalta.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pitää esityksen ehdotuksia ja tavoitteita sinänsä hyvin perusteltuina ja kannatettavina. Lakiehdotuksen voi arvioida parantavan turvallisuusviranomaisten tilannekuvaa ja tätä kautta kansallista turvallisuutta.

Esityksen tavoitteisiin liittyen valtiovarainministeriö toteaa, että erityisesti PTR-viranomaisten välinen, mutta myös muidenkin viranomaisten välinen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvä tiedonvaihto ja siihen liittyvät lainsäädännölliset puutteet, epäselvyydet ja rajoitukset ovat olleet vahvasti esillä useissa hallitusohjelmaan liittyvissä eri hankkeissa, muun muassa rikostiedustelulainsäädäntöä, poliisin tiedon saantia sekä järjestäytyneen rikollisuuden strategian päivittämistä koskevissa hankkeissa. Hankkeiden työssä on selkeästi tunnistettu tarve tehostaa viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä selkiyttää ja kehittää tähän liittyvää kansallista lainsäädäntöä.

Esitetyt säädösmuutokset ovat keskeisiä myös Tullin rikostorjunnan toimintaedellytysten vahvistamisen kannalta ja niillä voidaan edelleen syventää

PTR-viranomaisten yhteistyötä. Esitys toteuttaa näin tehokkaasti hallitusohjelman strategista kokonaisuutta turvallisesta ja kriisinkestävästä oikeusvaltiosta.

Tiedonhallinta

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (609/2019, tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaineistoihin ja tietojärjestelmiin, minkä lisäksi ministeriön on arvioitava suunniteltujen säännösten vaikutukset asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ei ole selkeästi arvioitu mahdollisia toimintaan tai tietojärjestelmiin kohdistuvien muutosten vaikutuksia tiedonhallintaan, kuten tietoaineistoihin, tietojen saantiin ja luovutuksiin tai asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Esitetyillä lainsäädännön muutoksilla voi päätellä olevan vaikutusta viranomaisten tietojärjestelmien lisäksi myös viranomaisten tehtäviin sekä uudistuksen kautta lisääntyneeseen viranomaisten väliseen yhteistyöhön ja tietojen vaihtoon (s. 11). Näillä muutoksilla voi olla ehdotetun säännöksen yhteydessä mainittujen viranomaisten toiminnan lisäksi vaikutuksia esimerkiksi muutoksen perusteella tallennettavien tietojen käsittelyyn, metatietoihin ja tietoturvaluotteluun. Koska luonnoksessa ehdotetaan muutoksia viranomaisten väliseen yhteistyöhön sekä tiedonvaihtoon, pitää valtiovarainministeriö sinänsä mahdollisena, että ehdotetuilla säädösmuutoksilla voisi olla vaikutuksia julkisen hallinnon tiedonhallintaan.

Valtiovarainministeriö katsookin, että nämä muutokset tulisi selkeästi joko todeta tai vaihtoehtoisesti mainita, jos viranomaistoimintaan ja -tehtäviin sekä viranomaisten tietojärjestelmiin ei aiheudu muutosten osalta sellaisia vaikutuksia, joilla olisi myös tiedonhallintaan muutosvaikutuksia. Tällöin tulisi osoitettua, että tiedonhallintaan liittyvien asioiden arviointi on suoritettu ja voitaisiin varmistua siitä, että sisäministeriö on täyttänyt esityksen valmistelussa tiedonhallintalain 8 §:n 2 momentin vaatimuksen.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset on kuvattu riittävästi. Luonnoksen taloudellisissa vaikutuksissa on viitattu poliisin osalta hallituksen esityksessä siviilitiedustelulainsäädännöksi (HE 202/2017 vp) arvioituihin vaikutuksiin (s. 12). Tämä viittaus ei yksinään riitä kuvaamaan lausunnolla olevan hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia. HE 202/2017 käsittää laajemman esityskokonaisuuden eivätkä nyt esitettävät muutokset ole selkeästi eroteltavissa siitä. Tämän johdosta esitykseen tulisi täydentää relevantit arviot valmisteilla olevan hallituksen esityksen taloudellisista vaikutuksista tai vaihtoehtoisesti todeta, mikäli vaikutukset ovat vähäiset ja toteutettavissa myönnettyllä talousarviorahoituksella. Tässä yhteydessä

tulisi myös esittää arviot mahdollisista tietojärjestelmämuutoksista ja niiden mukaisista kustannuksista.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/31244/2023-VM-33

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: